

Δελτίο Τύπου

ΘΕΜΑ: ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μια αποτελεσματική υπηρεσία για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Παρακολουθήσαμε πριν μερικές μέρες την εκδήλωση παρουσίασης των πεπραγμένων της Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΕΓΕΠΕ). Στη Γραμματεία αυτή ανήκει και η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ). Είναι μεγάλο και σπουδαίο το έργο που παρουσιάστηκε από την Ειδική Γραμματέα Κα Μαργαρίτα Καραβασίλη και τις υπηρεσίες της. Εντοπίζεται κυρίως σε θέματα ελέγχου εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που μέχρι πρόσφατα ήταν δύσκολο να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά από τις «καθ' ύλην» αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου. Πράγματι, η μέχρι τώρα μακροχρόνια πείρα του Συλλόγου ΑΡΧΕΛΩΝ από καταγγελίες σε περιπτώσεις παράνομων έργων και δραστηριοτήτων στις περιοχές ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας κάθε άλλο παρά ευτυχής ήταν. Η δαιδαλώδης γραφειοκρατία, η πολυδιάσπαση αντικειμένων, οι «θολές» αρμοδιότητες και πολλές φορές η απροθυμία των υπηρεσιών καθιστούσαν αναποτελεσματική κάθε προσπάθεια ελέγχου. Με την ενεργοποίηση της Ειδικής Γραμματείας η κατάσταση άλλαξε άρδην τα τελευταία χρόνια. Σε πολύ σύντομο χρόνο πλέον, ακόμη και αυθημερόν, η ΕΥΕΠ διενεργεί αυτοψίες και αν διαπιστωθούν παράνομες εργασίες επιβάλλει τη διακοπή τους και τις ανάλογες διοικητικές κυρώσεις. Επίσης φροντίζει για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας. Στο διάστημα αυτό η ΕΥΕΠ διενήργησε 249 επιθεωρήσεις και συνέταξε 67 εισηγήσεις επιβολής προστίμων. Τα κυρίως θέματα με τα οποία ασχολήθηκε ήταν αυθαίρετες κατασκευές, περιπτώσεις σοβαρής περιβαλλοντικής υποβάθμισης όπως ο Ασωπός και οι λίμνες Κάρλα και Κορώνεια, καθώς και παρεμβάσεις σε ευαίσθητα οικοσυστήματα όπως οι περιοχές ωοτοκίας θαλάσσιας χελώνας. Για «του λόγου το αληθές» αναφέρουμε παρακάτω μερικά παραδείγματα που αφορούν στις θαλάσσιες χελώνες όπως αυτά παρατίθενται στη σχετική Έκθεση ή παρουσιάστηκαν προφορικά στη σχετική εκδήλωση.

Ρέθυμνο – Κατασκευή αποχετευτικού έργου πάνω στην παραλία ωοτοκίας

Κατασκευή αντλιοστασίων και κεντρικού αγωγού αποχέτευσης πάνω στην παραλία ωοτοκίας Ρεθύμνου (Δήμος Αρκαδίου), περιοχή του Δικτύου NATURA 2000, μετά από έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, χωρίς τις νόμιμες προϋποθέσεις, από την Περιφέρεια Κρήτης. Το έργο διακόπηκε και το θέμα βρίσκεται στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης προς εξέταση ευθυνών.

Νότιος Κυπαρισσιακός Κόλπος – Διάνοιξη παράνομων δρόμων στους αμμόλοφους

Διάνοιξη παράνομων δρόμων από ιδιώτη στην περιοχή NATURA 2000 «Θίνες Κυπαρισσίας» που περιλαμβάνει το δεύτερο σε σημασία βιότοπο ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας στη Μεσόγειο και αποτελεί Ειδική Ζώνη Διατήρησης σύμφωνα με το Ν.3937/2011. Η αυτοψία των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος βεβαίωσε τη διάνοιξη πέντε δρόμων χωρίς άδεια, καταστροφή των θινών, και κοπή δέντρων με σκοπό τη δημιουργία προϋποθέσεων για κατασκευή 50 κατοικιών. Στη συνέχεια η Έκθεση αναφέρει ότι «... σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα εκτός σχεδίου οικοπέδα που δημιουργούνται μετά το 2003 πρέπει να έχουν πρόσοψη μήκους 45 μέτρων σε κοινόχρηστη οδό προκειμένου να είναι άρτια και οικοδομήσιμα. Επιπλέον, σύμφωνα με σχετική νομολογία του ΣτΕ: «...η κατάτμηση ενιαίου, κατά τα ανωτέρω, γηπέδου σε μικρότερα συνεπάγεται την δυνατότητα δομής τους υπό ευνοϊκότερους για τον δομούντα όρους αλλά και την δυνατότητα δημιουργίας, με τον τρόπο αυτόν, οικισμών χωρίς εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, δεν είναι νόμιμη η έκδοση οικοδομικών αδειών για δόμηση σε γήπεδα που έχουν προκύψει από κατάτμηση ενιαίου γηπέδου, ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των δημιουργουμένων με την βούληση του αρχικού ιδιοκτήτη νέων επί μέρους ιδιοκτησιών, όταν με αυτήν καθίσταται δυνατή, κατά τις παρομαρτούσες συνθήκες, η άμεση ή έμμεση δημιουργία οικιστικού συνόλου χωρίς προηγούμενη έγκριση σχεδίου οργανωμένης δομής του». Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι για την εν λόγω περιοχή έχει εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη ήδη από το 2002 με

χρηματοδότηση της Ε.Ε., προκειμένου αυτή να ενταχθεί σε καθεστώς προστασίας σύμφωνα με το ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 150 Α). Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, η συγκεκριμένη περιοχή που «σχεδιάζεται» να οικοδομηθεί προτείνεται να κηρυχθεί «Ζώνη Ι – Περιοχή Προστασίας της Φύσης» όπου δεν επιτρέπεται η δόμηση. Όμως η διαδικασία έγκρισης της μελέτης και έκδοσης σχετικού Προεδρικού Διατάγματος δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ». Και η Έκθεση καταλήγει: «Πρόκειται για τυπική περίπτωση μεγάλης κλίμακας επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον, εντός προστατευόμενης περιοχής, η πραγματοποίηση της οποίας γίνεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παρακάμπτεται σταδιακά το νομικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος. Είναι προφανές ότι μόνο με τον έγκαιρο σχεδιασμό του χώρου και τον καθορισμό των επιτρεπόμενων χρήσεων γης θα μπορούσε να γίνει δυνατή η ορθολογική προστασία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Αντίθετα, όσο ο σχεδιασμός αυτός καθυστερεί, τόσο πληθαίνουν οι αποσπασματικές και αυθαίρετες παρεμβάσεις και έτσι υποβαθμίζεται διαρκώς η αξία του φυσικού περιβάλλοντος, που αποτελεί και τον εθνικό μας πλούτο».

Δραστηριότητες αναψυχής σε παραλίες ωτοκίας

Κατά το 2011 η ΕΥΕΠ έλαβε αρκετές καταγγελίες από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και πολίτες, σχετικά με επεμβάσεις σε παραλίες μέσα σε προστατευόμενες περιοχές. Μερικές από τις επεμβάσεις αυτές αφορούσαν σε μηχανοκίνητο καθαρισμό παραλιών και στη διοργάνωση εκδηλώσεων (beach party) κατά τη διάρκεια της περιόδου ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας, καθώς και στη λειτουργία νυχτερινών κέντρων, καντινών και επιχειρήσεων ενοικιάσεως ομπρελών και καθισμάτων πάνω σε παραλίες ωτοκίας, με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η αναπαραγωγική επιτυχία του είδους. Η ΕΥΕΠ παρένεβη άμεσα σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις με επιστολές προς όλες τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, επισημαίνοντας:

- την ανάγκη τήρησης της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος,
- τις απαραίτητες κατευθύνσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις εργασίες καθαρισμού παραλιών, καθώς και τις αναγκαίες προδιαγραφές που πρέπει να τηρούνται κατά τη λειτουργία τουριστικών εγκαταστάσεων, προκειμένου να αποφευχθεί η όχληση στη θαλάσσια χελώνα,
- συγκεκριμένες προτάσεις για τη μετεγκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων σε άλλες καταλληλότερες περιοχές όπου δεν προκύπτουν επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Ως αποτέλεσμα των ενεργειών της ΕΥΕΠ, ελήφθησαν ορισμένα άμεσα μέτρα, όπως π.χ. η μεταφορά κάποιων εκδηλώσεων σε άλλα σημεία. Όμως, γενικά, η ανταπόκριση των Δήμων δεν ήταν πάντοτε η επιθυμητή, έτσι ώστε να εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα, όπως για παράδειγμα η πραγματοποίηση καθαρισμού σε παραλία κατά τη διάρκεια της περιόδου ωτοκίας της χελώνας. Η δυσκολία επίλυσης των προβλημάτων αυτών επιτείνεται από το ασαφές νομικό πλαίσιο που διέπει τη χρήση του αιγιαλού, καθώς και από την έλλειψη καθορισμού των επιτρεπόμενων χρήσεων γης εντός των περισσότερων προστατευόμενων περιοχών.

Παραλία Κοιμού (Κόλπος Μεσσαράς) – Καταστροφή γεωλογικού σχηματισμού για περισσότερες ομπρέλες

Η υπόθεση αυτή, που παρουσιάστηκε προφορικά στην παραπάνω εκδήλωση από το Διευθυντή της ΕΥΕΠ καθώς είχε ήδη εκδοθεί η σχετική Έκθεση, αφορά στην καταστροφή γεωλογικών σχηματισμών (βραχώπλακα) στην παραλία Κοιμού που είναι αρχαιολογικός χώρος, περιοχή NATURA και παραλία ωτοκίας θαλάσσιων χελωνών. Η καταστροφή έγινε από την Αναπτυξιακή Εταιρεία του Δήμου Φαιστού προκειμένου να δημιουργηθεί χώρος για περισσότερες ομπρέλες θαλάσσης. Δυστυχώς η ΕΥΕΠ ειδοποιήθηκε μετά την καταστροφή και η παρέμβασή της περιορίστηκε σε διοικητικές κυρώσεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω παραδείγματα οι περισσότερες καταστροφές έγιναν από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης που φαίνεται ότι δεν έχουν ακόμα αντιληφθεί ότι το φυσικό περιβάλλον αποτελεί το θεμέλιο της αιφόρου ανάπτυξης. Περιοχές με φυσικές ιδιαιτερότητες και μοναδικούς φυσικούς πόρους μπορεί να αποτελέσουν πυρήνες της αιφόρου ανάπτυξης. Δυστυχώς αυτό δεν έχει γίνει αντιληπτό από μια μερίδα τοπικών φορέων οι οποίοι λειτουργούν με ξεπερασμένες πλέον αντιλήψεις που αποβλέπουν στο γρήγορο και εύκολο κέρδος μέσω της υποβάθμισης και της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος που είναι αναντικατάστατο. Τις καταστροφές αυτές έρχεται να προλάβει η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος που λειτουργεί με ταχύτητα και πολύ αποδοτικά. Ας ελπίσουμε ότι οι παρεμβάσεις της θα έχουν και «εκπαιδευτικό» χαρακτήρα κυρίως προς τους τοπικούς φορείς που δεν γνωρίζουν ακόμη πώς να χειριστούν την «κότα με τα χρυσά αυγά» που έχουν στα χέρια τους.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο Διακριτικός τίτλος του Συλλόγου ΑΡΧΕΛΩΝ, γράφεται πάντοτε με κεφαλαία γράμματα

Ο ΑΡΧΕΛΩΝ είναι Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ιδρύθηκε το 1983. Ασχολείται με τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων και την καθιέρωση πρακτικών για την αειφορική διαχείρισή τους, τη διατήρηση του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος και των παράκτιων οικοσυστημάτων με έμφαση στις Θαλάσσιες Χελώνες.